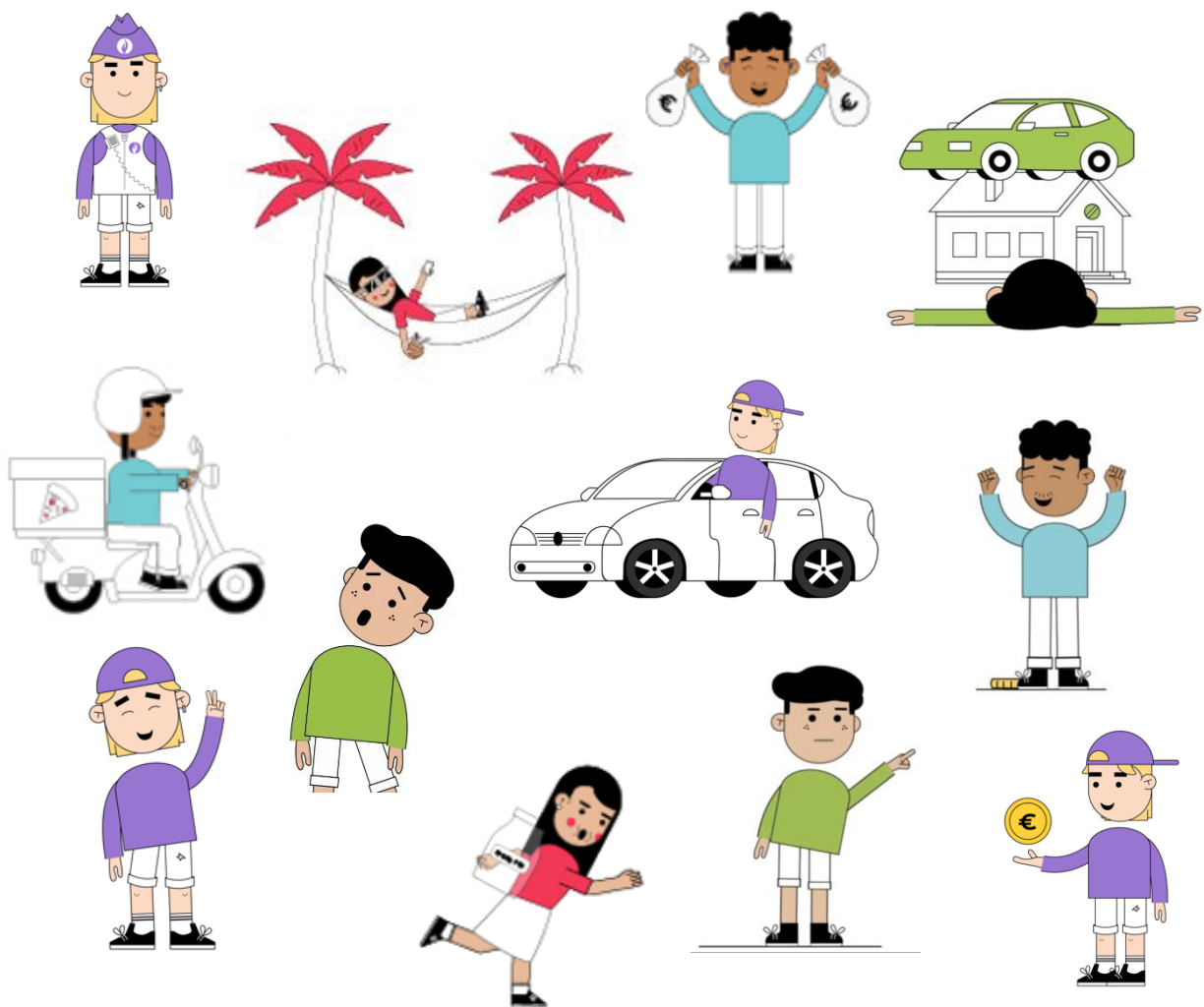

WAKOSTA?! in beeld

Educatieve video's over budgetteren, sparen, verzekeringen & belastingen

Methodiekenbundel

Inleiding

Wat?

“WAKOSTA?! in beeld” is een reeks van **10 korte video's** die **in eenvoudige taal** uitleg geven over deze 4 thema's binnen financiële geletterdheid:

Budgetteren

Sparen

Verzekeren

Belastingen

In deze bundel vind je bij elk thema:

- de link naar de video's aan de hand van een **QR code**
- **suggesties** om de info & tips uit de video's te verwerken in je klas of groep
- een **begrippenbox** die moeilijke woorden eenvoudig uitlegt
- enkele **extra methodieken** ter inspiratie om verdiepend te werken rond dat thema.

Waarom?

De groep jongeren en jongvolwassenen met financiële problemen en met nood aan ondersteuning bij het leren beheren van hun geld groeit. Dit wordt bevestigd door een [studie van Febelfin](#).

BIZ (www.budgetinzicht.be) zet in op het **versterken van de financiële competenties** van kinderen, jongeren én volwassenen. Omdat (kwetsbare) jongeren baat hebben bij visuele info over financiële geletterdheid, ontwikkelden we het didactisch materiaal “WAKOSTA?! in beeld”.

Voor wie?

De video's zijn ontwikkeld in samenwerking met leerlingen en leerkrachten uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) en onderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN).

Doordat we bewust kozen voor laagdrempelige video's zijn deze **breed inzetbaar** als educatief materiaal in verschillende contexten: onderwijs, vorming, jeugdwerk, hulpverlening, kortom alle organisaties die werken rond financiële educatie met jongeren en kwetsbare volwassenen.

Thema 'Budgetteren'

Video 1 'Budgetteren, wat is dat ?'

Deze video legt uit wat budgetteren precies is en hoe je dit concreet kan doen.

Suggestie voor in je klas/groep:

- Op [Wat Kost Dat - Nedbox](#) vind je de video "[Hoe behoud ik overzicht op mijn inkomsten en uitgaven](#)" (© BIZ, SAM & Wikifin) met enkele online opdrachten.

Video 2 'Budgetteren, DIY'

TIPS!

In deze video geven we enkele tips om bewust om te gaan met je budget.

1. Check of je meer geld kan krijgen.

Kan je een job vinden? Of een job met meer loon? Of een extra job?

Kan je op een andere manier geld verdienen?

Heb je recht op een premie?

Suggesties voor in je klas/groep:

- uitleg over de werking van de VDAB: <https://www.vdab.be/wat-doet-vdab>.
- uitleg over het systeem vakantiejob & weekendwerk: www.studentatwork.be.
- uitleg over het systeem van flexi-job: <https://www.vdab.be/flexi-job>.
- uitleg over de werking van de website www.rechtenverkenner.be.
- uitleg over de diensten die je rechten helpen verkennen: OCMW, CAW (www.caw.be) & ziekenfonds.

*Let op: www.verzekeringen.be is een commerciële website. Informatie op deze site kan gelieerd zijn aan commerciële doeleinden of producten.

2. Check of je minder geld kan uitgeven.

Kan je een goedkoper abonnement vinden?

Kan je besparen op energie?

Kan je een goedkopere verzekering vinden?

Wil je een grote aankoop doen? Vergelijk prijzen.

Welke uitgaven hoef je niet echt te doen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- Websites die verschillende aanbieders vergelijken:
 - www.bestetarief.be (telecom).
 - www.vreg.be (energieleveranciers).
 - www.verzekeringen.be*
- Tips uitwisselen over hoe je kan besparen op energie.
- Oefenen op het vergelijken van prijzen bij grote en kleine aankopen.

3. Wil je graag hulp bij je budget?

Bel, mail of ga langs bij het OCMW of CAW in je buurt. Zij helpen je graag!

Suggestie voor in je klas/groep:

- Video [Waar kan je terecht voor hulp bij je budget?](#) (© BIZ, SAM & Wikifin).

Begrippen in klare taal

Budgetteren	Goed bijhouden hoeveel geld je krijgt (inkomsten) en hoeveel geld je uitgeeft (uitgaven).
Vaste kosten	Dingen die je regelmatig moet betalen en waarvan het bedrag telkens hetzelfde is: <ul style="list-style-type: none">- elke maand: bv. huur, gsm-abonnement, ...- elke 3 maanden: bv. waterfactuur- elk jaar: bv. brandverzekering
Premie	Extra geld dat je kan krijgen in specifieke situaties, enkele voorbeelden: <ul style="list-style-type: none">- een premie als je je dak isoleert- een schoolpremie als je kinderen naar school gaan- een premie als je gaat sporten Je kan de premies waar jij recht op hebt zoeken op www.rechtenverkenner.be .

Extra inspiratie

Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond budgetteren?

We zoomen even in op de budgetbeurs en het online budgetspel, meer info vind je op wakosta.be. Contacteer de BIZ-medewerker uit je regio (www.budgetinzicht.be) voor meer info.

WAKOSTA?!-budgetbeurs (© BIZ)

Tijdens dit interactief inleefparcours ervaren jongeren welke kosten en financiële keuzes bij een leven op eigen benen horen. Aan de hand van een fictief personage worden ze uitgedaagd om allerlei keuzes te maken en hun budget in evenwicht te houden. Doorheen de budgetbeurs komen onder meer deze thema's aan bod: wonen, energie, voeding, vervoer, gezondheid, media, vrije tijd, lenen, sparen, onvoorziene omstandigheden,

Meer info op www.wakosta.be

Online Budgetspel (© BIZ)

Het online budgetspel is een interactieve website die jongeren vanaf 16 jaar laat ondervinden wat het leven op eigen benen kost en wat de impact van hun keuzes is op het maandbudget.

De spelers ontvangen een realistisch maandinkomen. Het doel is dit budget zo goed mogelijk te besteden en tal van opdrachten op te lossen binnen deze domeinen: wonen, gezondheid, huishouden en ontspanning.

Het online budgetspel doorlopen duurt 1 à 2 (les)uren, afhankelijk van het tempo van de jongeren en de aanpak (individueel/in groep).

Wil je aan de slag met het online budgetspel met je klas, groep of cliënt? Maak dan zeker gebruik van onze kant-en-klare lesfiche en bijhorende PowerPoint.

WAKOSTA?!-app (© BIZ)

Budgetteren is het bijhouden van je inkomsten en uitgaven en dit kan eenvoudig met behulp van deze handige app. Met de WAKOSTA?!-app zie je in één oogopslag waar je budget naartoe gaat. De app is gratis beschikbaar via Play Store & App store. De app is ook op computer beschikbaar via <https://budgetplanner.wakosta.be/home>.

Buitengewoon budgetteren (© BIZ)

De visuele methodiek 'Buitengewoon budgetteren' is een kalender die loopt over een schooljaar waaraan verschillende aspecten van financiële geletterdheid gekoppeld zijn: invloed van reclame, phishing, kredieten, facturen lezen, budgetplan opmaken, ...

Via de kalender bereid je de leerlingen grondig voor op wat het leven op eigen benen kost. De methodiek is modulair opgebouwd waardoor je als leerkracht zelf kan bepalen welke onderwerpen je behandelt, herhaalt of meer aandacht wil schenken.

Thema 'Sparen'

Video 1 'Sparen, wat is dat?'

Deze video brengt in beeld wat sparen is, waarvoor je kan sparen en wat sparen bij de bank betekent.

Video 2 'Sparen, DIY'

In deze video komen volgende spaartips aan bod:

1. Denk na. Waarvoor wil je sparen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- Brainstorm: waarvoor spaar je?
- Uitleg over het verschil tussen sparen voor iets in het nu en sparen voor later.

2. Hoeveel kan je sparen?

Suggesties voor in je klas/groep:

- De link leggen met budgetteren: om te weten hoeveel je kan sparen moet je zicht hebben op je budget. Verduidelijkende video: [Zo spaar je meer geld elke maand](#) (© VRT).
- Een spaarplan leren opmaken: zie extra inspiratie.

3. **Wanneer spaar je?** Bij het begin van de maand, op het einde van de maand of op een ander moment?

Suggesties voor in je klas/groep:

- De groep leren werken met een spaarplan zoals de WAKOSA?!-app.

4. **Start met sparen!**

Suggesties voor in je klas/groep:

- Uitleg over de verschillende spaarmogelijkheden: spaarpot/ spaarrekening/ beleggen/ investeren.
- Meer info over spaarrekeningen
 - Vergelijk de interest van spaarrekeningen via de [sparsimulator](#) van Wikifin
 - Video [Welke spaarrekening kiezen?](#) (© Wikifin)
- Meer info over beleggen:
 - Video [Wat is een beleggingsfonds?](#) (© Wikifin)
 - Video [Stop met spaargeld verliezen](#) (© VRT)

Begrippen in klare taal

Sparen	Niet al het geld uitgeven dat je hebt, nog een een deel van je geld overhouden.
Interest	Het beetje extra geld dat je krijgt van de bank als je geld op een spaarrekening staat.

Extra inspiratie

*Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema sparen?
Hieronder vind je nog meer methodieken!*

Aan de slag met een spaarplan

De deelnemers stellen een spaarplan op voor een aantal casussen (zie bijlage). Zo leren ze het begrip 'sparen voor een doel' kennen en ondervinden ze hoe ze dit concreet kunnen aanpakken.

Sparen & de spaarrekening, ook voor mij? (© Wikifin)

In deze les gaan de leerlingen na waarom en hoe mensen sparen, wat een spaarrekening is en wat je er mee kan doen. Ze gaan dieper in op kenmerken van een spaarrekening zoals basisrente en getrouwheidspremie.

Verder leren ze waarop je moet letten als je een spaarrekening opent en beoordelen ze reclame van banken voor spaarrekeningen.

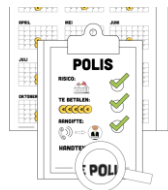
Je kan de kant-en-klare lesfiche raadplegen via [deze link](#)
(maak eerst een gratis account aan op Wikifin School).

Thema 'Verzekeringen'

Voor de filmpjes rond verzekeringen zijn er [extra oefeningen met dank aan Nedbox](#). Nedbox is een samenwerking tussen verschillende organisaties, met de KU Leuven als promotor en heeft als doel de Nederlandse taal te oefenen op verschillende taalniveaus.

Video 1 'Een verzekering, wat is dat?'

Deze video legt uit wat verzekeringen zijn, welke er bestaan en hoe je best een verzekering aangaat.

Video 2 'Welke verzekeringen zijn er?'

In deze video staan we stil bij enkele veel voorkomende verzekeringen, welke er verplicht zijn en in waarvoor deze verzekeringen precies dienen.

Video 3 'Verzekeren, DIY'

Deze video toont hoe je bewust aan de slag kan met verzekeringen. De volgende tips en tricks komen naar voor:

1. **Denk na: Welke verzekeringen zijn een goed idee voor jou?** Denk ook aan de verplichte verzekeringen.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Bekijk samen welke verzekeringen verplicht zijn en welke vrij te kiezen zijn.
- Video [Al die verzekeringen, zijn die nodig?](#) (© VRT)

2. **Bekijk de website van verschillende verzekeraars.** Waarmee helpen ze jou? Hoe duur zijn hun verzekeringen? Dat is niet overal hetzelfde.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Bekijk samen welke soorten verzekeringen er bestaan, wat het aanbod is en hoe je prijzen kan vergelijken.
- De website <https://www.verzekeringen.be/> (commerciële website).

3. **Kies een verzekering die past bij de waarde van je huis of auto.** Zo ben je niet te veel of te weinig verzekerd. Lees goed de polis. Ook de kleine letters.

Suggestie voor in je klas/groep:

- Bekijk samen een aantal polissen en let op de voorwaarden en verplichtingen.

Begrippen in klare taal

Risico	Een gevaar (bv. brand in je huis) waarvan je niet zeker weet of het zal gebeuren.
Verzekeraar	De persoon of dienst bij wie je een verzekering afsluit.
Polis	Afspraken op papier tussen jou en je verzekeraar.
Aangifte	Bij een ongeval laat je de verzekeraar weten wat er precies gebeurd is. Dat is de aangifte.
Franchise of vrijstelling	Ook als je verzekerd bent, moet je soms een deel van de kosten zelf betalen. Een voorbeeld: je botst tegen een auto en er zijn 1000 euro kosten aan die auto. Als de franchise van je verzekering 100 euro is, moet jij 100 euro betalen en betaalt je verzekering 900 euro.

Extra inspiratie

*Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema verzekeren?
Hieronder vind je nog meer methodieken!*

Verzekeringen: hoe en waarvoor? (© BIZ)

Via deze oefening (zie bijlage) ontdekken jongeren het principe achter verzekeringen. Ze maken kennis met de meest voorkomende verzekeringen en waarvoor deze nuttig kunnen zijn. Ze staan ook stil bij de voor- en nadelen.

Risico's verzekeren? (© Wikifin)

Is een verzekering nodig bij de aankoop van een bromfiets of eerste auto? Je gaat op kamp of organiseert een fuif, wat als er iets misloopt? Leerlingen maken kennis met het thema risico's en verzekeringen via oefeningen uit de tool Beterzeker, ontwikkeld door Assuralia (de Belgische beroepsvereniging van de verzekeringsondernemingen).

Je kan deze kant-en-klare lesfiche raadplegen via [deze link](#) (maak eerst een gratis account aan op Wikifin School).

Thema 'Belastingen'

Video 1 'Belastingen, wat zijn dat?'

Deze video legt je uit wat belastingen zijn en waarom we ze betalen.

1. Wat zijn belastingen? Belastingen zijn geld dat we aan de overheid betalen.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Praat met je klas/groep over waarom belastingen (volgens de groep) belangrijk zijn.
- **Bespreking:** vraag aan je groep om na te denken over hoe belastingenkunnen helpen bij de ontwikkeling van onze samenleving. *(Zie bijlage: belastingen en onze samenleving)*

2. Waarom betalen we belastingen? De overheid gebruikt dat geld om belangrijke dingen te doen zoals wegen bouwen, scholen en ziekenhuizen onderhouden, politieagenten betalen... Eigenlijk helpen we allemaal mee aan het zorgen voor ons land door belastingen te betalen.

Suggesties voor in je klas/groep:

- Onderzoek samen met je klas/groep welke belastingen mensen moeten betalen en waarom. *(Zie bijlage: Soorten belastingen)*
- Ga met je klas/groep in gesprek waarvoor belastingen gebruikt worden.

Belastingen zijn een belangrijk onderdeel van hoe ons land werkt. Door ze te begrijpen en ermee om te gaan, dragen we allemaal bij aan een betere samenleving!

Video 2 'Welke belastingen zijn er?'

Deze video legt je uit welke soorten belastingen er zijn en hoe deze zich worden toegepast

Suggesties voor in je klas/groep:

- Speel een spel waarbij je moet beslissen hoe je het geld van de overheid zou verdelen. *(Zie bijlage: Ik en staatsgeld?)*
- Belastingpoll: laat je groep stemmen om te zien welke belastingen zij het meest eerlijk of oneerlijk vinden en bespreek vervolgens de verschillende standpunten. *(Zie bijlage 4: belastingpoll)*

Door kennis te maken met de verschillende soorten belastingen, kan men beter begrijpen hoe belastingen werken en hoe men belastingen op een juiste manier kan verwerken.

Video 3 'Belastingen, DIY'

Deze video helpt je bij het zelf indienen van je belastingen.

1. Hoe kunnen we met belastingen omgaan?

Suggesties voor in je klas/groep:

- [Quiz](#) over belastingen (© Wikifin).
- Bereid je goed voor op je [belastingaangifte](#) (© Wikifin).
- Zoek naar belastingvoordelen: Ontdek welke belastingvoordelen er zijn voor jongeren, zoals studietoelagen, belastingvrijstellingen voor bepaalde inkomsten en aftrekposten voor studiekosten.

Door kennis te maken met de verschillende soorten belastingen, kan men beter begrijpen hoe belastingen werken en hoe men belastingen op een juiste manier kan verwerken.

Hoe je nu het beste kan omgaan met belastingen? Daar geven we graag nog wat extra tips voor:

- a. Leer hoeveel belastingen je moet betalen:** Net zoals bij sparen, moeten we ook bijhouden hoeveel geld we moeten betalen aan belastingen. Misschien moeten we een deel van ons zakgeld of ons loon opzijzetten om belastingen te betalen.
- b. Wanneer moet je belastingen betalen?** Het is belangrijk om te weten wanneer je belastingen moet betalen. Op tijd betalen helpt problemen te voorkomen.
- c. Bereid je voor op je belastingaangifte:** Zorg ervoor dat je alle benodigde documenten verzamelt en je financiën op orde hebt voordat je aangifte doet. Dit kan het proces soepeler maken en ervoor zorgen dat je alle mogelijke aftrekposten benut.
- d. Bekijk alles stap voor stap!** In het begin kan het een beetje ingewikkeld lijken, maar als je het stap voor stap doet, zal het makkelijker worden.
- e. Ken je rechten en plichten:** Leer wat je rechten en plichten zijn als belastingbetaler. Dit kan onder meer gaan over welke belastingen je moet betalen, welke aftrekposten je kunt gebruiken en hoe je belastingaangifte doet.
- f. Schakel hulp in** als je het zelf niet zo goed weet. Hiervoor kan je terecht bij de sociale dienst van jouw gemeente (of ook wel het OCMW) en bij [FOD Financiën](#).

Begrippen in klare taal

Belastingen	Geld dat we aan de overheid betalen.
Overheid	De mensen die ons land besturen en ervoor zorgen dat alles goed werkt.
Investeren	Geld uitgeven met de verwachting dat het in de toekomst meer waard wordt.
Inkomen	Het geld dat je verdient door te werken.
Accijnzen	Extra belastingen die worden geheven op bepaalde goederen, zoals tabak, alcohol en benzine.
Aangifte	Een formulier waarop je aan de overheid doorgeeft hoeveel inkomen je hebt verdiend en hoeveel belasting je verschuldigd bent.

Extra inspiratie

*Wil je met je klas/groep verder aan de slag rond het thema belastingen?
Hieronder vind je nog meer informatie en methodieken!*

Belastingen: Hoe en waarvoor? (© FOD Financiën)

Via deze [website van de Belastingdienst](#) vind je meer informatie over hoe belastingen werken en waar ze voor gebruikt worden.

Overheidsuitgaven, waar gaan ze naartoe?

Via enkele overheidswebsites kan je meer informatie vinden omtrent de overheidsuitgaven en belastingstelsels:

- Financiën Vlaanderen – [de begroting](#)
- Financiën België – [de ontvangsten en enkele begrippen](#)

Belastingterminen, hoe ze te verstaan?

Via enkele websites kan je eenvoudige definities van belasting gerelateerde termen en concepten terugvinden:

- KBC – [Financiële termen verklaard](#)
- Andere online woordenboeken (bv. Encyclo)

Vragen? Meer info gewenst?

“WAKOSTA?! in beeld” is een initiatief van BudgetInZicht (BIZ) West-Vlaanderen en kon gerealiseerd worden *met de steun van het Fonds voor Financiële Geletterdheid, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.*

BIZ ontwikkelt nog heel wat andere tools om kinderen en jongeren goed met geld te leren omgaan. Ontdek ons volledig aanbod financiële educatie via <https://www.wakosta.be/>

BIZ is een samenwerkingsverband tussen OCMW, CAW en Verenigingen Waar Armen Het Woord Nemen. BIZ heeft twee kernopdrachten: inzetten op preventie van schuldenlast en werken aan kwaliteitsvolle van de budget- & schuldhulpverlening.

Heb je na het doorlopen van deze bundel een vraag? Wil je je ervaringen delen? Neem dan zeker contact op met de BIZ-medewerker uit je regio via www.budgetinzicht.be.

Wij helpen jou graag op weg!

Bijlagen

Aan de slag met een spaarplan

De deelnemers stellen een spaarplan op voor 2 casussen aan de hand van de **WAKOSTA?!-app**. Zo leren ze sparen voor een doel.

Casus 1

Ilias is 17 jaar en spaart voor een nieuwe smartphone. Die kost €580.

Hij spaarde intussen al € 300.

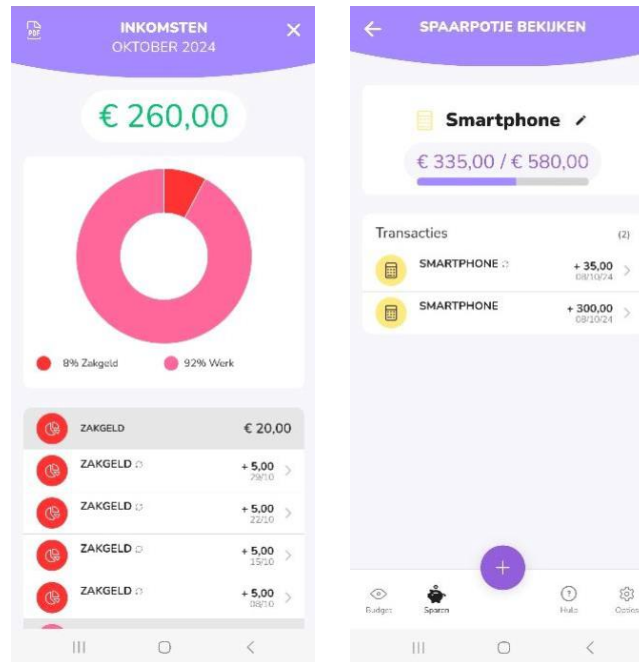
Tijdens het weekend werkt Ilias 5 uur en verdient € 12 per uur. Daarnaast krijgt hij wekelijks € 5 zakgeld van zijn ouders.

Opdrachten

1. Voer de inkomsten van Ilias in in de WAKOSTA?!-budgetapp
2. Maak een spaarpotje aan voor de nieuwe smartphone in de WAKOSTA?!-budgetapp.
3. Bereken hoeveel Ilias nog moet sparen.
4. Binnen welke termijn zal Ilias de smartphone kunnen kopen als je weet dat hij wekelijks zijn zakgeld en de helft van zijn studentenjob spaart?

Oplossingen

1. Via het tabblad 'budget' kan je via de paarse plus en 'IN' de inkomsten van Ilias toevoegen (zie eerste printscreen hieronder).
2. Via het tabblad 'sparen' kan je een spaardoel voor de smartphone aanmaken.
3. Via het tabblad 'budget' kan je via de paarse plus en 'SPAREN' een spaaropdracht toevoegen voor (zie tweede printscreen hieronder).
4. $€ 580 - € 300 = € 280$
5. Ilias spaart elke week € 5 zakgeld en de helft van zijn weekendwerk namelijk: ($€ 60 / 2 = € 30$). Dat is samen € 35 per week. $€ 280 : 35 = 8$. Na 8 weken heeft Ilias voldoende gespaard voor zijn nieuwe smartphone.

Casus 2

Lynn is 18 jaar en spaart voor haar eerste auto. Die kost 11.000 euro.

Ze spaarde intussen al een aardig bedrag van 5000 euro.

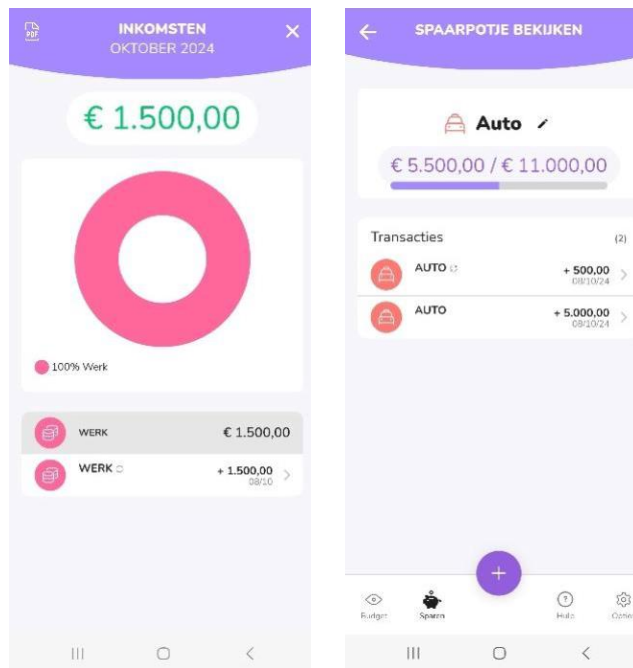
Lynn gaat werken en verdient maandelijks 1500 euro.

Opdrachten

1. Voer de inkomsten van Lynn in in de WAKOSTA?!-budgetapp
2. Maak een spaarpotje aan voor de auto in de WAKOSTA?!-budgetapp.
3. Bereken hoeveel Lynn nog moet sparen
4. Hoeveel geld moet ze maandelijks sparen als ze na 1 jaar de auto wil kopen?

Oplossingen

1. Via het tabblad 'budget' kan je via de paarse plus en 'IN' de inkomsten van Lynn toevoegen (zie eerste printscreen hieronder).
2. Via het tabblad 'sparen' kan je een spaardoel voor de auto aanmaken. Via het tabblad 'budget' kan je via de paarse plus en 'SPAREN' een spaaropdracht toevoegen voor (zie tweede printscreen hieronder).
3. $€ 11000 - € 5000 = € 6000$
4. $€ 6000 / 12 \text{ maanden} = € 500 \text{ per maand}$

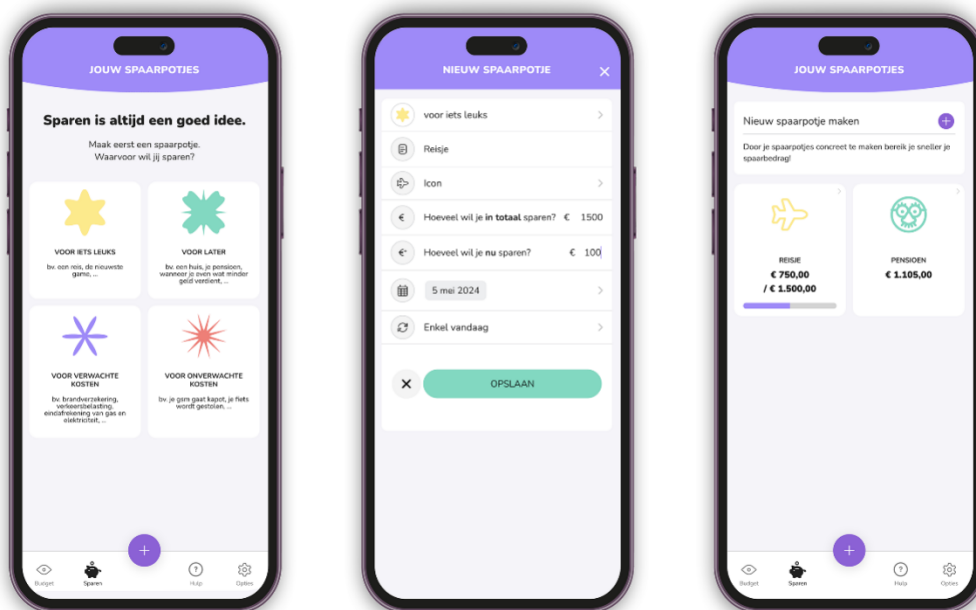

Bijkomende vragen

- Je kan een autolening aangaan bij je bank. Wat zijn voordelen? Wat zijn risico's?
- Is een spaardoel van 500 euro per maand haalbaar?

Aan de slag met een persoonlijk spaardoel

Vraag aan iedereen om een persoonlijk spaarplan op te stellen aan de hand van de WAKOSTA?!-app.

Bronnen: <https://www.geldlessen.nl/lesmateriaal/SpaarWijs/>
<https://scholieren.nibud.nl/artikel/sparen-met-een-plan/>

Verzekeringen: hoe en waarvoor? (© BIZ)

Via deze oefening ontdekken jongeren het principe achter verzekeringen. Ze maken kennis met de meest voorkomende verzekeringen en waarvoor deze nuttig kunnen zijn. Ze staan ook stil bij de voor- en nadelen.

In de eerste ronde leren de leerlingen de verschillende verzekeringen kennen. Ze moeten hier ook een keuze maken en bepalen voor welke verzekeringen ze willen betalen.

In de tweede ronde doen er zich enkele onverwachte gebeurtenissen voor bij een deel van de groep, bij een ander deel van de groep gebeurt er niets. Wie is wel en niet verzekerd tegen deze risico's en wat zijn de gevolgen van de gemaakte keuzes?

Benodigheden:

- speelgeld: voor elke leerling 100 euro
- kaartjes van elke verzekering voor elke leerling (zie verder)
- foto's van de verschillende gebeurtenissen (zie verder)
- letters A & B
- 4 tafels waar telkens een foto ligt van een ongeval/gebeurtenis en een foto van 'Keep calm' met de foto naar beneden en daarop de letter A & B

Intro:

- Vandaag gaan we het hebben over verzekeringen. Kan iemand uitleggen wat een verzekering is?
- Verzekering = je betaalt vooraf geld aan een verzekeraar zodat je niet (helemaal) zelf moet betalen als je een ongeluk of pech hebt = een financiële bescherming tegen gevaren. Je weet nooit of je die gevaren echt zal meemaken of niet...
- Er bestaan verschillende soorten verzekeringen - we maken er nu kennis mee!

Stap 1 De deelnemers krijgen elk 100 euro. Ze mogen kiezen welke verzekeringen ze hiermee afsluiten: brandverzekering, autoverzekering, hospitalisatieverzekering, familiale verzekering. Elke verzekering kost 10 euro. Je deelt de kaartjes uit van de betaalde verzekeringen en ontvangt het geld van de leerlingen.

Stap 2 De deelnemers gaan nu naar een eerste tafel waar ze moeten kiezen voor A of B (ze gaan bij de gekozen letter staan). Als iedereen gekozen heeft draai je de bijhorende foto's om: .

A: foto van waterschade in huis en foto van blikseminslag

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en heb je geen brandverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een brandverzekering dan hoef je nu niets te betalen, je legt je verzekeringskaart erbij.

Koos je B dan is er niets gebeurd en moet je niets betalen

Stap 3 De deelnemers gaan naar de tweede tafel. Hier doe je dezelfde oefening maar met andere foto's

A: foto van auto-ongeval

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en heb je geen autoverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een autoverzekering dan hoef je nu niets te betalen, je legt je verzekeringskaart erbij.

Koos je B dan is er niet gebeurd en moet je niets betalen.

Stap 4 De deelnemers gaan naar de derde tafel, opnieuw dezelfde oefening.

A: keep calm, alles is oké

B: foto 'je beland in het ziekenhuis'

Koos je A dan is er niets gebeurd en moet je niets betalen.

Koos je B en geen hospitalisatieverzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je B en had je een verzekering dan hoef je nu niets te betalen maar leg je je verzekeringskaart erbij.

Stap 5 De deelnemers gaan naar de laatste tafel voor de laatste situatie.

A: foto van voetbal door het raam van de burens, hond die stuk bijt, waterschade bij de burens door lek in jouw huis, je laat gsm van vriend vallen

B: keep calm, alles is oké

Koos je A en geen familiale verzekering dan betaal je nu 20 euro

Koos je A en had je een verzekering dan hoef je nu niets te betalen maar leg je je verzekeringskaart

Koos je B dan is er niets gebeurt en dan moet je ook niets betalen.

Nabespreking

- Hoeveel geld houdt iedereen over?
- Wie nam alle verzekeringen? Wie nam geen enkele verzekering? Waarom?
- Zou je nu een andere keuze maken of niet? Waarom?
- Welke verzekeringen zijn verplicht?
- Wat zijn voordelen van een verzekering?
 - Als er iets gebeurt ben je beschermd en hoef je geen (of veel minder) schade te betalen
 - Je hoeft minder bang te zijn voor als er iets gebeurt, je hebt meer rust in je hoofd
- Wat zijn de nadelen van een verzekering?
 - Je bent nooit zeker of je die pech zal hebben. Als je geluk hebt, heb je de verzekering nooit nodig. Maar dan heb je er natuurlijk wel voor betaald en ben je dat geld kwijt.
 - Sommige verzekeringen dekken niet alle schade, vaak moet je een deel bijleggen (= franchise of vrijstelling) - informeer je goed!
- Conclusie: denk goed na over welke verzekeringen nuttig zijn voor jou: dat is voor iedereen anders. Je keuze hangt af van je hoe je leeft en wat jij belangrijk vindt, je hobby's, je budget, ...

Verzekeringskaartjes

Foto's van situaties

Ongeval met je auto

Je belandt in het ziekenhuis

Voetbal door het raam van de bureen

Douche lekt bij jou - waterschade bij bureen

Hond bijt deur kapot

Je laat gsm van je vriend vallen

**KEEP
CALM**

WANT

**ER IS NIKS
AAN DE HAND**

Belastingen en onze samenleving

Bespreking: Vraag aan je groep om na te denken over hoe belastingen hebben kunnen helpen bij de ontwikkeling van onze samenleving.

Antwoord op de bespreking:

Belastingen zijn heel belangrijk voor hoe onze samenleving is gegroeid en groeit. Wanneer mensen belastingen betalen, geeft de overheid dat geld uit aan dingen zoals scholen, ziekenhuizen, wegen en openbaar vervoer. Deze dingen helpen alle mensen in onze samenleving om een beter leven te hebben en maken het makkelijker voor iedereen.

Enkele voorbeelden van hoe belastingen hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van onze samenleving zijn:

- 1. Onderwijs:** Belastinggeld wordt gebruikt om onderwijssystemen te financieren, zoals het bouwen van scholen, het betalen van lonen van leerkrachten en het voorzien van leermaterialen. Hierdoor hebben alle kinderen toegang tot kwalitatief onderwijs, ongeacht hun achtergrond of financiële situatie.
Bijvoorbeeld: dankzij belastingen kunnen scholen gratis lesmateriaal en schoolmaaltijden aanbieden aan kinderen uit gezinnen met lage inkomens.
- 2. Gezondheidszorg:** Door belastingen kunnen regeringen gezondheidszorgsystemen financieren, waaronder ziekenhuizen, medische apparatuur en de lonen van gezondheidswerkers. Dit zorgt ervoor dat iedereen toegang heeft tot medische zorg en behandelingen, ongeacht hun financiële mogelijkheden.
Bijvoorbeeld: dankzij belastingen zijn vaccinatieprogramma's opgezet die helpen om besmettelijke ziekten te voorkomen en de volksgezondheid te verbeteren.
- 3. Infrastructuur:** Belastinginkomsten worden gebruikt voor de bouw en het onderhoud van infrastructuur, zoals wegen, bruggen, en voor openbaar vervoer. Dit maakt het makkelijker om te reizen, goederen te transporteren en bevordert economische groei en ontwikkeling.
Bijvoorbeeld: dankzij belastingen worden nieuwe snelwegen aangelegd en bestaande wegen gerepareerd, waardoor de verkeersdoorstroming verbetert en files verminderen.

Belastingen dragen ook bij aan het idee van solidariteit in onze samenleving. Door allemaal ons steentje bij te dragen via belastingen, helpen we mee aan het creëren van een samenleving waarin iedereen gelijke kansen heeft en waarin we voor elkaar zorgen.

Soorten belastingen

Opdracht: Onderzoek samen met je klas/groep welke belastingen mensen moeten betalen en waarom.

Antwoord op opdracht:

Er zijn twee soorten belastingen, namelijk: directe en indirecte belastingen.

Directe belastingen zijn belastingen die we rechtstreeks betalen aan de overheid. Telkens wanneer we geld verdienen door te werken, moeten we een deel van dat geld afstaan aan de overheid.

Enkele voorbeelden van directe belastingen zijn:

- **Personenbelastingen**
Belastingen op je inkomen om overheidsdiensten te financieren zoals scholen, ziekenhuizen en om te helpen bij inkomensongelijkheden.
- **Inkomstenbelasting**
 - Loonbelasting
Belasting op je salaris die wordt gebruikt voor overheidsprojecten en sociale voorzieningen
 - Vennootschapsbelasting
Belastingen voor bedrijven op hun winst, die wordt gebruikt voor verschillende overheidsuitgaven
- **Erfbelasting**
Belasting op erfenissen, helpt bij het belasten van ontvangen rijkdom en bij het financieren van openbare diensten
- **Schenkbelasting**
 - Kansspelbelasting
Belasting op gewonnen geld bij kansspelen, gebruikt voor verschillende overheidsuitgaven
- ...

Daarnaast zijn er ook indirecte belastingen, belastingen die we niet rechtstreeks betalen aan de overheid. Deze belastingen worden aan een ander betaald om overgedragen te worden aan de overheid en zijn toegevoegd aan goederen of diensten die wij kopen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- **Omzetbelastingen (=btw)**
Belastingen toegevoegd aan goederen en diensten voor overheidsfinanciering
- **Accijnzen**
Belastingen op specifieke producten als alcohol, tabak, brandstof,... die helpen bij het beheren van consumptie en financiering van gerelateerde diensten
- **Belastingen op personenauto's/motorrijwielen**
Belastingen bij aankoop of bezit van voertuigen die worden gebruikt voor infrastructuur en milieuverbetering

- **Bankenbelastingen**

Belastingen die gebruikt worden voor financiering van overheidsuitgaven

- **Invoerbelastingen**

Belastingen op geïmporteerde goederen, gebruikt voor het beschermen van binnenlandse industrie

- **Milieubelastingen**

Belastingen op milieuvuilende activiteiten/producten die gebruikt worden voor milieubescherming en duurzame ontwikkeling.

Ik en staatsgeld?

Opdracht: Speel een spel waarbij je moet beslissen hoe je het geld van de overheid zou verdelen.

Je kan dit spel individueel laten verlopen of in kleine groepjes van ongeveer 2 of 3 personen.

Laten we een denkbeeldig spel spelen waarin je beslist hoe je het belastinggeld van de overheid zou verdelen.

Laten we beginnen met een aantal categorieën waarin je kunt investeren, en dan kun je beslissen hoeveel je in elke categorie zou willen toewijzen. Laten we zeggen dat je de volgende opties hebt:

1. **Onderwijs**
Investerings in scholen, leraren, educatieve programma's...
2. **Gezondheidszorg**
Financiering voor ziekenhuizen, medische apparatuur, gezondheidszorgvoorzieningen...
3. **Infrastructuur**
Geld voor de bouw en onderhoud van wegen, bruggen, openbaar vervoer, en andere infrastructuurprojecten.
4. **Sociale voorzieningen**
Ondersteuning voor daklozen, werklozen, gehandicapten, en andere kwetsbare groepen.
5. **Milieu**
Investerings in milieubescherming, duurzame energie, recyclingprogramma's...
6. **Veiligheid**
Financiering voor politie, brandweer, rampenbestrijding...
7. **Economische ontwikkeling**
Stimulering van bedrijven, investeringen in werkgelegenheidstraining, steun aan kleine ondernemingen...

Je hebt een bepaald bedrag aan belastinggeld tot je beschikking en je moet beslissen hoeveel je wilt toewijzen aan elke categorie.

Laten we zeggen dat je een budget van 10.000 euro hebt.
Hoe zou je dit verdelen over de verschillende categorieën?

Je kunt ervoor kiezen om alles aan één categorie te besteden of het over meerdere categorieën te verdelen, afhankelijk van je prioriteiten en doelstellingen.

Wat zou je kiezen en waarom?

Bespreek achteraf met de volledige groep de gemaakte keuzes en ingenomen standpunten.

Belastingpoll

Belastingpoll: laat je groep stemmen om te zien welke belastingen zij het meest eerlijk of oneerlijk vinden en bespreek vervolgens de verschillende standpunten.

We geven hieronder enkele voorbeelden die je zou kunnen bespreken met reeds mogelijke argumenten/standpunten:

- **Inkomstenbelastingen**
 - o Sommige mensen vinden dat inkomstenbelasting eerlijk is omdat het degenen met hogere inkomens meer laat bijdragen aan de samenleving, terwijl anderen het als oneerlijk beschouwen omdat het hardwerkende mensen straft voor hun succes.

- **Toeristenbelasting**
 - o In gebieden met veel toerisme wordt vaak een toeristenbelasting geheven op accommodaties, zoals hotels en vakantieverhuur. Voorstanders kunnen stellen dat het eerlijk is omdat het toeristen laat bijdragen aan de kosten van de lokale infrastructuur en diensten, terwijl tegenstanders kunnen beweren dat het oneerlijk is omdat het toeristen kan ontmoedigen om de regio te bezoeken.

- **Accijnzen**
 - o Accijnzen op producten zoals alcohol, tabak en brandstof kunnen als eerlijk worden beschouwd omdat ze mensen aanmoedigen om gezondere keuzes te maken en bij te dragen aan de kosten die verband houden met het gebruik van deze producten. Aan de andere kant kunnen ze als oneerlijk worden gezien omdat ze een grotere impact hebben op mensen met lagere inkomens, die mogelijk een groter deel van hun inkomen aan deze producten besteden.

- **BTW (Belasting op Toegevoegde Waarde)**
 - o Voorstanders van de BTW wijzen erop dat het een gelijke belasting is die wordt betaald bij aankoop van goederen en diensten, maar critici zeggen dat het een disproportionele last legt op mensen met lagere inkomens omdat ze een groter deel van hun inkomen uitgeven aan basisbehoeften.

- **Vermogensbelasting**
 - o Sommige mensen vinden dat een vermogensbelasting eerlijk is omdat het de rijkdom herverdeelt en de ongelijkheid vermindert, terwijl anderen het als oneerlijk beschouwen omdat het mensen straft voor het opbouwen van spaargeld en investeringen.

- **Erfbelasting**
 - o Voorstanders van erfbelasting argumenteren dat het helpt om de concentratie van rijkdom te voorkomen en de gelijkheid te bevorderen, terwijl tegenstanders vinden dat het oneerlijk is omdat het belasting heft op geld dat al eerder is belast.

- **Milieubelastingen**

- o Sommige mensen vinden dat belastingen op vervuilende activiteiten eerlijk zijn omdat ze de vervuiler laten betalen en milieuvriendelijk gedrag stimuleren, terwijl anderen het als oneerlijk beschouwen omdat het de kosten van levensonderhoud kan verhogen voor mensen die zich geen milieuvriendelijke alternatieven kunnen veroorloven.

Door deze belastingen te bespreken en te stemmen, kun je de verschillende perspectieven van je groep beter begrijpen en een meer genuanceerde discussie voeren over wat eerlijkheid inhoudt in het belastingstelsel.